

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVĚDČENÍ

233003

(11) (B1)

(51) Int. Cl.³

D 06 P 3/52

(22) Přihlášeno 05 08 83
(21) (PV 5805-83)

(40) Zveřejněno 17 07 84

(45) Vydáno 15 08 86

(75)
Autor vynálezu

NOVROČÍKOVÁ MARTA ing., NOVROČÍK JAN ing. CSc., VALAŠSKÉ MEZIRŘÍČÍ,
KRYSTUFEK JIŘÍ ing., LIBEREC

(54) Uhlovodíková směs pro směsné přenašeče na bázi tetrahydronaftalenu
a naftalenu

Uhlovodíková směs pro směsné přenašeče,
zejména pro směsné přenašeče k barvení
polyesterových vláken nebo jejich směsí
s přírodními vlákny, tvořená hmotnostně
74 až 86 % tetrahydronaftalenu, s výhodou
74 % tetrahydronaftalenu, 10 až 22 % naft-
talenu, s výhodou 21 % naftalenu a 3,5 až
4,5 % izomerních metyltetrahydronaftalenů.

Vynález se týká uhlovodíkové směsi pro směsné přenašeče, zejména pro směsné přenašeče k barvení polyesterových vláken nebo jejich směsí s přírodními vlákny.

Jednou z důležitých složek přenašečů barvení textilních vláken je uhlovodíková směs, která je tvořena nízkomolekulárními sloučeninami obsahujícími aromatické jádro, rozpouštěnými ve vhodném aromatickém rozpouštědle. Jako aromatických sloučenin se dosud nejčastěji používá o-fenylfenolu, bifenyly, naftalenu, izomerních di- a trichlorbenzenů, chlorbenzenu, izomerních metylnaftalenů, esterů aromatických kyselin, jako je kyselina o-ftalová, tereftalová a salicylová, jakož i dalších sloučenin podobné povahy.

Jedná se vesměs o sloučeniny, které jsou za atmosférické teploty v pevné fázi, pro daný účel jsou proto používány v podobě roztoků, přičemž jako rozpouštědla se nejčastěji používá směs izomerních xylenů, případně toluenu. S přihlédnutím k tomu, že se k přípravě dosud používaných uhlovodíkových směsí pro přenašeče barvení používá čistých uhlovodíků, jsou náklady na tyto směsi poměrně značné. Navíc se jedná o uhlovodíkové směsi poměrně značně těkévé, což má negativní vliv na hygienu a bezpečnost práce v příslušných textilních výrobnách.

Uvedené nedostatky v podstatě mife odstraňuje uhlovodíková směs podle vynálezu. Jeho podstatou je, že uhlovodíkovou směs tvoří 74 až 86 % hmotnostních tetrahydronaftalenu, s výhodou 74 % hmotnostních tetrahydronaftalenu, 10 až 22 % hmotnostních naftalenu, s výhodou 21 % hmotnostních naftalenu a 3,5 až 4,5 % hmotnostních izomerních metyltetrahydronaftalenů.

Náklady na zajištění uhlovodíkové směsi podle vynálezu jsou podstatně nižší ve srovnání s dosevadním stavem. Uhlovodíková směs podle vynálezu se vyznačuje dále velmi malou těkavostí a nízkým stupněm zdravotní škodlivosti. Její použití jako součást směsných přenašečů pro barvení textilních vláken proto tedy znamená významné zlepšení hygieny a bezpečnosti práce.

Praktické sestavení uhlovodíkové směsi podle vynálezu uvádějí následující příklady:

P ř í k l a d 1

Pro výrobu směsného přenašeče k barvení polyesterových vláken nebo jejich směsí s přírodními vlákny bylo použito uhlovodíkové směsi následujícího složení:

81 % hmotnostních tetrahydronaftalenu
15 % hmotnostních naftalenu
4 % hmotnostní izomerních metyltetrahydronaftalenů

P ř í k l a d 2

Ke stejným účelům jako v příkladu 1 bylo použito uhlovodíkové směsi následujícího složení:

75 % hmotnostních tetrahydronaftalenu
21 % hmotnostních naftalenu
4 % hmotnostní izomerních metyltetrahydronaftalenů

P ř í k l a d 3

Pro účely dle příkladu 1 byla použita uhlovodíková směs následujícího složení:

74,8 % hmotnostních tetrahydronaftalenu
21,2 % hmotnostních naftalenu
4 % hmotnostní izomerních metyltetrahydronaftalenu

P Ř E D M Ě T V Y N Á L E Z U

Uhlovodíková směs pro směsné přenašeče, na bázi tetrahydronaftalenu a naftalenu, zejména pro směsné přenašeče k barvení polyesterových vláken nebo jejich směsí s přírodními vlákny, vyznačující se tím, že je tvořena 74 až 86 % hmotnostními tetrahydronaftalenu, s výhodou 75 % hmotnostními tetrahydronaftalenu, 10 až 22 % hmotnostními naftalenu, s výhodou 21 % hmotnostními naftalenu a 3,5 až 4,5 % hmotnostními metyltetrahydronaftalenu.